AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼ 20 1932
ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 35 (612)

ԻՐԱԳԵԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ ՄԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ընթերցողները գիտեն անշուշտ թէ մօտաւորապէս երկու ամիսէ ի վեր ընտրական բուռն պայքար մը կը մղուի Լիբանանի մէջ, հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան թուականին մերձենալուն պատճառաւ։ Ամենաուշը մինչև յառաջիկայ շաբաթ օր, արդէն վերջացած կ'ըլլայ ընտրութիւնը և նոր Նախագահը ձեռք կ'առնէ երկրին ղեկը։

Կ'արժէ որ մեր ընթերցողները ճանչնան մղուած ընտրական պայքարի էութիւնն ու կարևորութիւնը, որովհետև Նախագահութեան պաշտօնը ամենաբարձր դիրքն է պետական կեանքի մէջ և Նախագահի ձեռնհասութենէն ու կարողութենէն կախում ունի իր կառավարած երկրի քաղաքական, տնտեսական և քաղաքակրթական բարգաւաճումն ու յառաջդիմութիւնը։

Լիբանանի մէջ, քաղաքական կուսակցութեանց չգոյութեան հետևանքով, ընտրական պայքարը հոսանքներու միջև չէ որ տեղի կ'ունենայ. ընդհակառակը անհատ թեկնածուներն ու իրենց անմիջական շրջապատի մարդիկն են որ պայքարի գործոններ կը դառնան հոս, բոլոր ընտրութեանց միջոցին։ Եւ այս պատճառաւ ալ հնարաւոր չէ դիւրաւ ճանչնալ մղուած պայքարի ձևն ու եղանակը, ինչպէս նաև պայքարող կողմերու քաղաքական հայեցակէտները։ Ոչ մէկ թեկնածու, այս երկրին մէջ, ժողովուրդին կը ներկայանայ իր պլատֆորմով և կը պարզէ անոր իր յառաջիկայ գործունէութեան ուխտը։ Անհատական ազդեցութիւններն են որ կ'ընտրեն կամ ընտրել կուտան ընտրելին։

Բացի անհատական ազդեցութիւններէ, Լիբանանի մէջ բացառաբար, ընտրական գործոններ դարձած են նաև կրօնական համայնքները։ Կրօնապետները որոշ հեղինակութիւններ ունին և կրնան այս կամ այն կողմ թեքել ընտրութեան ընթացքը։ Այս տեսակէտով ամենաբարձր հեղինակութիւնն ու ազդեցութիւնը ցոյց կուտայ Պքերքէի Պատրիարքարանը, որ ինչպէս ծանօթ է, շատ հին ժամանակներէ ի վեր Ֆրանսայի Արտաքին Նախարարութեան կողմէ ճանչցուած է որպէս ֆրանսասէր հաստատութիւն մը և կը վայելէ անոր լայն վստահութիւնը։ Միւս կողմէ շատ նուազ ազդեցութիւն չունին նաև իսլամ կրօնապետները. թէպէտ ասոնք ներքնապէս կուռ ճակատ մը չունին, սակայն կրօնական մոլեռանդութիւնը նման պարագաներու մէջ զիրենք կը միացնէ և կը ներկայացնեն միացեալ ճակատ։ Այսպէս եղաւ նախագահական ընտրութեան առթիւ ներկայիս մղուած պայքարներու միջոցին։

Ասոնցմէ դուրս, կայ նաև հովանաւոր տէրութեան ազդեցութիւնը։ Ճիշդ է որ, իրաւականօրէն, նախագահի ընտրութիւնը ազատ է և երեսփոխանական ժողովի պաշտօնը։ Ընտրութիւնը օրինաւոր և սահմանադրական կ'ըլլայ, երբ երեսփոխաններու երկու երրորդի մեծամասնութեամբ կատարուի առաջին պարագային. եթէ երրորդ քուէարկութեամբ ալ երկու երրորդի մեծամասնութիւնը չի գոյանայ պարզ մեծամասնութեամբ կ'ընտրուի Նախագահը։ Սակայն ի հարկէ, այդ ազդեցութիւնը Լիբանանի մէջ սահմանափակումներու ենթակայ է, քանի որ հովանաւոր տէրութեան մը պաշտպանութիւնը կը վայելէ երկիրը և Նախագահի ընտրութիւնը պէտք է վաւերացուի Բարձր Գոմիսէրի կողմէ։ Հետևաբար, անուղղակի կերպով, Բարձր Գոմիսէրութիւնն ալ ընտրական պայքարի գործոններէն մէկը կը կազմէ։

Հասկնալի կը դառնայ ուրեմն այժմ թէ՝ Նախագահական ընտրական պայքարը որոնց կողմէ կը կատարուի հոս և որո՞նք են գլխաւոր դերակատարները։ Մօտաւորապէս 12 թեկնածուներ ներկայացած են ցարդ պաշտօնապէս, որոնց բոլորն ալ գրեթէ պաշտպանեալներն են կամ երեսփոխանական խմբակցութեան մը, կամ կրօնական համայնքի մը և կամ ալ ալ դրամատիրական հոսանքի մը։ Երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը արդէն իրենց ձայները բաժնած էին այդ թեկնածուներու վրայ առաջին օրէն և հազիւ քանի մը ձեռնպահներ մնացած էր։ Սակայն հաստատուն չմնացին այդ բաժանումները և օրէ օր փոխեցին իրենց դիրքերը, մերթ մէկին և մերթ միւսին միանալով։ Այս պատճառաւ ոչ մէկ թեկնածու մինչև վերջին ժամ ապահով կրնայ զգալ ինքզինքը, քանի որ իր վրայ կեդրոնացած ձայները գաղափարական ըմբռնումի կամ պարտադրութեան մը արդիւնք չեն։

Ներկայիս, երբ հազիւ քանի մը օր մնացած է ընտրութեան թուականին, դեռ ոչ ոք գիտէ թէ ո՞վ պիտի ըլլայ յառաջիկայ Նախագահը, կամ ո՞վ աւելի բախտաւորութիւն ունի ընտրուելու։ Հակառակ հովանաւոր տէրութեան համաձայնութեան, յայտնի եղաւ որ կարելի պիտի չըլլայ նախկին վարչապետ Շէյխ Պէշարէ Խուրիի ընտրութիւնը, չնորհիւ երեսփոխաններու մեծամասնութեան և մանաւանդ երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ճըսրի ընդդիմութեան։ Ինչպէս կը հասկցուի, Շէյխ Պէշարէն ոչ միայն չէ կրցած երեսփոխաններու մէկ կարևոր մասը սիրաշահել, այլ յանձնարարուած չէ Պատրիարքարանի կողմէ։ Բարձր Գոմիսէրութիւնը ի հարկէ չի պիտի պնդէր անպայման անոր ընտրութեան, երբ անոր դէմ կեցած են երեսփոխանները և անտեղիտալիօրէն կը յամառին։

Շէյխ Պէշարէ Խուրիի թեկնածութեան դէմ յարուցուող ընդդիմութիւնները դիւրացուցին Շէյխ Մուհամմէտ Ճըսրի մեծամասնութիւն գոյացնելու ճիգը։ Շէյխ Պէշարէի հակառակորդները պատրաստակամութիւն ցոյց տուին միանալու Շէյխ Ճըսրին, քանի որ ան կրնար մեծամասնութիւն ապահովել եթէ իրենց ձայներն ալ միացնէին։

Ընտրական խաղ մըն է կատարուածը անշուշտ։ Շէյխ Պէշարէի հակառակորդ թեկնածուները փափաքող չեն Շէյխ Ճըսրի ընտրութեան, սակայն անոնք շատ լաւ գիտեն որ քիչ հաւանականութիւններ կան այս վերջինին յաջողութեան։ Հետևաբար իրենց բուն նպատակն է ձախողեցնել Շէյխ Պէշարէն։ Ուրեմն, թեկնածուներու միացումը Շէյխ Ճըսրին հետ, ժամանակաւոր տաքթ մըն է և ենթակայ շատ փոփոխութեանց մինչև ընտրութեան վայրկեանը։

Պ. Էմիլ Էտտէն գուցէ ամենէն հաւանական ընտրելին ըլլար, եթէ դիմումէր ժողովրդական ազատ քուէին, ինչպէս ցոյց տուաւ «Ահրար»ի բացած հանրաքուէն։ Սակայն դժբախտաբար, երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը չէ կրցած ապահովել ան ալ։

Ո՞վ պիտի ըլլայ սակայն յառաջիկայ Նախագահը։

Ոչ ոք գիտէ ցարդ։ Կարծողներ կան թէ ներկայ թեկնածուներու ցանկէն դուրս մէկը պիտի ընտրուի, առանց ծանր վէճերու եւ պայքարներու յաջողցնելու համար ընտրութիւնը։

ՖՐԱՆՍ. ԱՐԴԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կարելի է ձախողած նկատել ֆրանքօ-գերմանական մերձեցման քաղաքականութիւնը, որուն կը ձգտէր ողբացեալ Պրիան 7 տարուան իր շարունակական գործունէութեամբը և որուն իրականացման համար Ֆրանսան տեղի տուած էր բազմաթիւ խնդիրներու մէջ, ինչպէս Րէնի ձախ եզերքին պարպումը։ Պրիան, իր մահուընէ առաջ, դժբաղդութիւնը ունեցած էր տեսնելու այն բոլոր ձախող հետևանքները, որոնց յանգեցան այն աշխատանքները որ տարուած էր Լօգառնօյի և Թուարիի մէջ և որոնք թարգմանուեցան Գերմանիոյ մէջ ազգայնական յաղթանակներով։

Ուրեմն, կարելի է քիչ մը յստակատեսութեամբ դիտել Պրիանը և այն ատեն դժուար պիտի չըլլայ եղած փառաբանութեանց և վառուած խունկերու և մուխերու մէջէն պայծառօրէն տեսնել սոյն պետական մարդուն գործը, որ Ֆրանսայի համար քաղաքական ոչ մէկ օգտակարութիւն ունեցած է, և ընդհակառակը վնասակար ալ եղած է։ Որովհետև Ֆրանսան հետապնդելով գերման բարեկամութեան անկարելի քաղաքականութիւնը, թոյլ գտնուեցաւ պատերազմական զինակիցներու և բարեկամներու մշակման և դասաւորման գործին մէջ, որպիսին են Անգլիա, Իտալիա և նոյն իսկ Բոլոնիա և Րումանիա։

Ֆրանսայի այսօրուայ խրոխտ և երիտասարդ վարչապետը և անկէ առաջ ալ Պ. Բիէռ Լավալ, որ անմիջական յաջորդը եղած էր Պ. Պրիանին, տեսան անելը, որուն մատնուած էին իրենց նախորդին ցնորական տեսութիւններն ու ծրագիրները։ Եւ ինչ որ ուրախալի է—անմիջապէս որդեգրեցին Volte Face մը պէտքը և քանի դեռ ուշ չէր անհրաժեշտ համարեցին վերադարձ մը դէպի իրենց հին բարեկամութիւններուն, որուն համար համեմատապէս աւելի թոյլատու գետին մը կար Անգլիոյ մէջ, աշխատաւորական կուսակցութեան ջախջախիչ պարտութենէն վերջ և Իտալիոյ վերջերս ունեցած աւելի մեղմ տրամադրութիւններուն շնորհիւ։

Բայց և այնպէս, ըլլայ հատուցումներու խնդրին մէջ գոյացած ֆրանքօ-բրիտանական համաձայնութեան պարագան, ըլլայ միևնոյն խնդրոյ շուրջ մօտ ատենէն գումարուելիք Լօզանի խորհրդաժողովին մէջ և կամ զինընկեցութիւն Տանուբեան երկիրներու տնտեսական համագործակցութեան ծրագրին շուրջ ըլլալիք խորհրդաժողովներու մէջ ֆրանսական և բրիտանական տեսակէտներու վերջնական ձուլումը և այս երկու երկիրներու միջև ստեղծուելիք համագործակցութեան մը տեսական հանգամանք ստանալը միայն այսօրուան ֆրանսական կառավարութեան բարի կամեցողութենէն և տրամադրութենէն կախուած չէ։ Ասոնք ինչպէս նաև ֆրանքօ—իտալական մերձեցման ծրագիրը, որը վերջերս ջերմօրէն կը շեշտէր Պ. Բուանքարէ Exelsior թերթին տուած իր կարևոր մէկ յօդուածով, պիտի կրնան իրենց վերջնական փուլին մէջ մտնել այն ատեն միայն, երբ յառաջիկայ մայիս ամսուան սկիզբի ֆրանս. երեսփոխանական ընտրութիւններու միջոցին կարենան շահիլ այսօրուան կառավարութեան ոյժ տուող խմբակցութիւնները։

Բայց ոչ մէկ բան այնքան մութ է, որքան մայիսեան ընտրութիւններու տալիք արդիւնքը Ֆրանսայի մէջ։ Նոյն իսկ ենթադրենք որ 1924ին եղածին պէս Հէրիօ կամ Լէօն Պլում իրարու կրթնելով և կամ ալ առանձնապէս գործի գլուխ անցնին, և հակառակ Հէրիօի և իր ղեկավարած Արմատական Ընկերվարական կուսակցութեան սնուցած կուրօրէն խաղաղամոլ քաղաքական հայեցքներուն և հակառակ Լէօն Պլումի և իր ղեկավարած կուսակցութեան գերմանապաշտ տրամադրութիւններուն, և այո, հակառակ Պրիանի սնանկացած քաղաքականութեան նորէն յարութիւն առնելուն և Գերմանիոյ Պրիւնինկի պէս «եկեղեցասէր» և «բարի» մարդու մը ղեկավարութեան կանչելուն, դարձեալ անկարելի պիտի ըլլայ անկեղծութիւն տեսնել Գերմանիայէն։ Պրիւնինկը անկարող է ալ աւելի ծածկել իր վրէժխնդիր ձգտումները և ըմբոստ կեցուածքը բոլոր ստորագրուած յանձնարարութիւններուն դէմ:

Ուրեմն քաղաքական նոր խմորումներու ձևակերպումներուն առանձքը կը կազմեն անակնկալներով յղի եղող ֆրանսական մօտալուտ ընտրութիւնները, ինչպէս նաև անոնցմէ քիչ առաջ տեղի ունենալիք Գերմանիոյ բրուսական «Լանտաակ»ի ընտրութիւնները։ Մինչև այդ Ֆրանսայի Նախարարապետ Պ. Թարտիէօի առած բոլոր իրապաշտ քայլերը քաղաքական ըլլալէ աւելի ընտրական են։ Եւ Պ. Թարտիէօ, ինչպէս նաև իր Նախարարութիւնը կազմող բոլոր անդամները աւելի մտահոգուած են ընտրական պայքարով քան քաղաքական յետագայ յաջողութիւններով, որքան ալ յուրջ՝ և կենսական ըլլան արծարծուած հին ու նոր խնդիրները և որքան ալ իրաւացի ըլլան մեր բարեկամ Ղազար Ջարըգի վերջերս այս սիւնակներու մէջ յիշած բացատրութիւնները այժմ երկիրը զբաղեցնող Տանուբեան տնտեսական համագործակցութեան ծրագրին շուրջ։

Կէտ մը կայ, որ պէտք է շեշտել՝ Պրիանի ընդգրկած խաղաղասէր քաղաքականութիւնը, իրեն շռայլուած «Խաղաղութեան Առաքեալ»ի համբաւը և իր անձին շուրջ հիւսուած դափնեպսակները աւելի կրնան բացատրուիլ ոչ թէ էնկիւրիի համաձայնութիւնով սկսած Լօգառնոյով և Թուարէյով շարունակած և Րէնի առժամանակեայ պարպումով վերջացած զիջումներու քաղաքականութեան տուած ժխտական արդիւնքներով, այլ այն բանով որ Պրիանի տեսակ մը խաղաղասիրական Mystique Եւրոպայի և համայն աշխարհի մէջ յառաջ բերած էր բարեփոխում մը այն ունեցած կարծիքին մէջ, որ կը տիրէր բոլորին մօտ, ֆրանսական կարծեցեալ իմբէրիալիստ ձգտումներուն հանդէպ։

Ի՞նչ պէտք կար այլապէս ընելու այն բոլոր գործերը որ ըրաւ Պրիան՝ բարւոքելու համար սոյն ամբաստանութիւնները և Ֆրանսան ներկայացնելու աշխարհի առաջ տարբեր դիմակի տակ։ Այս պարագան ճշդելն ու դատելն ալ պատմութեան կը վերաբերի: Պրիան իր հետապնդած քաղաքականութեան շնորհիւ, որքան փառաբանուած և սիրուած, նոյնքան ալ քննադատուած և պախարակուած պետական մարդը եղած է Ֆրանսայի մէջ։

Պ. Թարտիօ, որ Պրիանի դագաղին առջև անոր գործը փառաբանելու սահմանուած ճառը կը խօսէր, ժամանակին անոր ամենակատաղի հակառակորդը եղած էր և Պրիանի քաղաքականութիւնը որակած էր «ջուրի վրայ տատանող սատկած շունի քաղաքականութիւն»։

Պ. Բուանքարէ որ նմանապէս գովեստով կը խօսի Պ. Պրիանի մասին «Էքսէլսիօր»ի մէջ, իր վերջերս հրատարակած յիշատակներուն «Վէրտէօն» խորագիրը կրող հատորին մէջ, շատ տխուր կը նկարագրէ Պրիանի պատերազմի ժամանակի գործունէութիւնը։ Ֆրանսական նախկին պատերազմական նախարար մեծ հայրենասէր ողբացեալ Անտրէ Մաժինոն Պրիանը դաւաճանութեամբ կ'ամբաստանէր։ Ոչ նուազ խաղաղասէր, բարեսիրտ և մեծ զարգացում ունեցող պ. Հէրիօն անգամ վերջին տարիներու ընթացքին քանիցս Պրիանի քաղաքականութեան դէմ կանգնեցաւ, ըլլայ երեսփոխանական ժողովի ամպիոնէն, ըլլայ հրապարակագրութեամբ։

Ըսել կուզենք որ նոյնիսկ Պրիանը խնկարկող և անոր գործունէութիւնը փառաբանող պետական մարդոց մէջ կարելի չէ տեսնել մէկը այսօր ֆրանս. քաղաքականութեան հորիզոնին վրայ, որ ուզէ դեռ ամուր ու կառչած կենալ խախտած բառերու և demagogique սկզբունքներու վրայ։

Այս նկատումներով է որ մենք կը հաւատանք ֆրանս. արտաքին քաղաքականութեան վերջնական փոփոխութեան, որ պիտի կատարուի, նոյ իսկ եթէ մայիսեան ընտրութիւնները յաղթութեամբ պսակեն Պ. Հէրիօն և իր ղեկավարած կուսակցութիւնը:

Գալով Պ. Լէօն Պլումի S. F. I. O. ընկերվարական կուսակցութեան յաղթանակի հաւանականութեան, ինչ որ ոչ Ֆրանսայի և ոչ ալ Ֆրանսայի բարեկամ ազգերու համար բաղձալի է, այդ պարագային Ֆրանսան պէտք է փնտռել այն անդունդին եզերքը ուր գտնուեցան Օրլանտոներու կառավարած Իտալիան, Սօսիալ Դէմոկրատներու կառավարած Գերմանիան և աշխատաւորականներու կառավարած Անգլիան։

Վ. Մ.

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՏՆՏԵՍ. ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԼԱՐԻ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամէն անգամ որ խօսքը Միացեալ Նահանգներու տնտեսական և կամ ելևմտական տագնապի մասին կ'ըլլայ, բոլորիս ալ անհաւատալի ըլլալ կը թուի, մանաւանդ երբ աչքի առջև բերենք անցեալ 20 տարուայ ժամանակամիջոցին Ամերիկայի ունեցած դիրքը վաճառականութեան, ճարտարարուեստի և դրամական կարողութիւնները որոնք հետզհետէ առասպելական կը դառնային։ Աշխարհը տոլարով ողողած Ամերիկան՝ այսօր ելևմտական ծանր րոպէներ կ'անցնէ։

Դրամական հարստութեան մէկ կարևոր մասը արտածուման դրկուած՝ Եւրոպա և հարաւ. Ամերիկա՝ շահագործուելու նպատակով, բայց այժմ պարտատէրեր սնանկ վիճակի մէջ կը գտնուին և որով անկարող են սանթիմ մը վճարելու:

Տոլարի դիմադրութիւնը ոսկիի արժէքին համահաւասար գինի վրայ և կառավարութեան հակա-խնայողական քաղաքականութեան շարունակումը, պատճառ պիտի դառնան որ անգործութիւնը աւելի շատնայ Մ. Նահանգներու մէջ և արտաքին վաճառականութիւնը առաւել անկում ունենայ, անդամալուծելով երկրի տնտեսական մեքենան։

Համաշխարհային պատերազմէն առաջ Մ. Նահանգները Եւրոպայէն մօտ 3 միլիառ տոլարի փոխառութիւն կնքած էին, իսկ պատերազմի միջոցին դաշնակից պետութիւնները ոչ միայն Ամերիկայի ապրանքներուն կարիքը ունէին, այլ խիստ պահանջը կ'զգային ամերիկեան ոսկիներու։ Այսպէս, Վաշընկթընի կառավարութիւնը, դաշնակիցներու փոխ դրամ տուած է մօտ 10 միլիառ տոլարի և ամերիկեան մասնաւոր դրամատուներու կողմէ ալ տրուած է 7 միլիառ, որով գեղչելով պարտքը Մ. Նահանգները պահանջատէր կը դառնային 14 միլիառ տոլարով։ Պատերազմէն քանի մը տարի յետոյ, 1922ին և 1923ի խորհրդաժողովներուն մէջ որոշուած էր սոյն պարտքերը մասնավճարի եղանակով վճարելու 62 տարուայ ժամանակամիջոցին և տոկոսով միասին՝ 14 միլիառը բարձրացած էր մինչև 22 միլիառ տոլարի։ Այս պայմաններու տակ թէ՛ կառավարութիւնը և թէ ալ դրամատէրները հաստատ հիմերու վրայ կը դնէին իրենց գումարները և կ'ունենային տոկոսաբեր դրամագլուխ։

Ընդհ. պատերազմէն յետոյ, Վաշընկթընի կառավարութիւնը դադրեցուց փոխատուութիւնները ուրիշ կառավարութիւններու, բայց անհատական դրամատուններ շարունակեցին իրենց նախկին եղանակով և այսօր՝ 1932 տարուայ սկիզբը՝ Մ. Նահանգներու պահանջը 14 միլիառէն կը բարձրանայ 17.700 միլիառ տոլարի որուն մօտ 6 միլիառը հարաւային Ամերիկայի, 6 միլիառը Եւրոպային և 5 միլիառն ալ Գանատային տրուած է։ Գերմանիան սոյն գումարներէն ամենաշատ օգտուողը եղած է. ստացած է մօտ 1.700 միլիոն տոլար։

Իսկական անել կացութիւն մը ըստեղծուած է Ամերիկայի մէջ, վերոյիշեալ դրամները գանձելու համար։ Իւրաքանչիւր պարտատէր կառավարութիւն ըսելիք, առարկելիք խօսք ունի և մէջտեղ կը նետեն իրենց ելևմտական հաշուեկշիռները։

Ներկայիս, Մ. Նահանգներու մէջ, մեծէն մինչև պզտիկը, ելևմտագէտ թէ՝ քաղաքագէտը, բոլորն ալ լծուած են աշխատանքի՝ դարմանումի ձև մը գտնելու համար։ Աղքատ, գործաւոր և արհեստաւոր դասակարգը տնտեսական կեանքի վերելքը տոլարի անկման մէջ կը գտնեն։ Անոնց համար փաստը մէջտեղն է։ Սթերլինի անկումով, Անգլիան կը կանխաւորէ իր պիւտճէն և գործերն ալ հետզհետէ կը վերսկսին, ստեղծելով եռուզեռ մը արտաքին առևտուրի մէջ։

Տոլարի այսօրուայ բարձր գնով, կարելի չէ որ արտաքին վաճառականութիւնը աշխատի, որքան կառավարութիւնը օժանդակէ ճարտարարուեստին, նաւային և շոգեկառքային ընկերութիւններուն։ Ինչպէս ըսի, աղքատ դասակարգը իր յոյսը տոլարին անկումի մէջ կը փնտռէ։

Կայ երկրորդ կարծիքը։ Դրամատէրներու համար բաւական ծանր հարուած պիտի ըլլայ տոլարի անկումը, որոնց ունեցած հաշիւները, վաճառականական կապերը օտարներու հետ չափազանց մեծ են։ Անոնք կուզեն որ նոր միջոցներ որոնեն, գրէտիներ բանան, տուրքերը աւելցնեն, պիւտճէն գոցելու համար։ Եւ Նախագահ Հուվըրը այս վերջին կարծիքը ունի որու ոյժ կուտան ամբողջ դրամատէր դասակարգը և ներկայացուցչական ժողովի անդամները։

Բայց ցաւը այնքան խոր է որ կարկըտան ձևերով կարելի չպիտի ըլլայ աղէտին առաջքը առնել։ 1928 թուականէն իվեր 5000է աւելի դրամատուններ սնանկացած են, որոնց ունեցած կորուստի գումարները ժողովուրդի, յատկապէս արհեստաւոր, գործաւոր դասակարգի խնայողութիւնը կը կազմէին: Երկրի մը տնտեսական կացութեան լաւագոյն հայելին իր արտաքին վաճառականութիւնն է. ի՞նչ կը ներկայացնէ Ամերիկայի պատկերը։ Փոքրիկ ակնարկով պիտի տեսնենք որ 1913 տարուայ ունեցած արտաքին վաճառականութեան գործունէութեան տարողութիւնը, հաւասար է 1931ի գումարին։ 1913ին Միացեալ Նահանգները արտածում և ներածումը ունեցած է 4.300 միլիոն տոլարի գործառնութիւն, մինչդեռ 1931ին այդ գումարը կը հասնի 4.500 միլիոն տոլարի։ Կարելի չէ երևակայել անկումը որ տեղի ունեցած է այնքան բարձրանալէ յետոյ։ 1920ին արտաքին վաճառականութիւնը հասած էր մինչև 14,000 միլիոն տոլարի,

այսինքն երեք անգամ աւելի շատ եղած է քան անցեալ տարին։ Կը հետեւցուի որ այսօրուայ ծախքերով երկիրը երեք անգամ աւելի շահ կ'ապահովէր, որով թէ դրամագլուխը կը շահագործուէր լաւ պայմաններով և թէ ալ գործ կը հայթայթէին ժողովուրդին։ Ուրեմն ժողովուրդը կ'ապրի նուազ շահերով, առայժմ խնայողութիւնն է որ կը ծախսուի։

Նախագահ Հուվըրը որ միակ պատասխանատու պետական անձն է Մ. Նահանգներու քաղաքական անիւը դարձնող, շատոնց քունը փախցուցած երեւոյթը ունի։ Մէկ տարիէ իվեր բաւական ձեւեր առաջարկեց և գործադրութեան ալ դրաւ երկրի ելեւմտականը բարուոքելու համար։ Բայց ցարդ ոչ մէկ գործնական օգուտներ չունեցան։ Կազմեց նոր հաստատութիւններ, նոր վարկերով օգնութեան գալու և փրկելու դրամատունները, սակայն անոնք ալ շօշափելի արդիւնք չտուին։ Փաստօրէն երկիրը կը կքի անգործութեան և առեւտուրի կայունութեան ներքեւ և դրամն ալ չ'ապահովէր նախկին շահին մէկ չորրորդ տոկոսը։ Այս տարուան սկիզբը շոգեկառքի 72 ընկերութիւններ դրամական շատ ծանր կացութեան մէջ կը գտնուէին և որոնք չէին կարող իրենց վճարումները ընել ահաւոր բացեր ունենալով։ Երթեւեկը չդադրեցնելու համար, կառավարութիւնը ստիպուած, նիւթական օժանդակութիւն ըրաւ անոնց, աւելի բարդացնելով բնականաբար պետական պիւտճէի բացը։

Երկաթուղիներու անգործութիւնն ալ դարձեալ յառաջ կուգայ վաճառականութեան կայունութենէն։ 1930ի սնանկացած վաճառատներու թիւը կը հասնէր 26.350ի և 1.440 միլիոն տոլար կորուստով, իսկ անցեալ տարի՝ 1931ին՝ սնանկացած էին 28.275 վաճառականներ 2.880 միլիոն տոլար բացով։

Ճարտարարուեստի 1931ի բացը բաղդատմամբ 1930 տարւոյ հետ 53 0/0 կը հաշուի։ Միացեալ Նահանգներու ճարտարարուեստի մեծագոյն մասը ինքնաշարժի պատրաստութիւնն է։ 1929ին պատրաստուեր է 5.621.715 ինքնաշարժ, 1930ին 3.510.000, իսկ 1931ին տարեկան արտադրութիւնը իջեր է 2.460.000։

Բնականաբար, Միացեալ Նահանգներու պիւտճէն չէր կարող անտարբեր մնալ այսքան լուրջ կացութեան առջեւ։ 1930ի պետական նախահաշիւի բացը 900 միլիոն տոլար էր, իսկ այս տարուան բացը 2.200 միլիոն տոլարի կը հասնի գումար մը որ շատ աւելի է քան Ֆրանսայի ամբողջ մէկ տարւոյ պիւտճէն։ Վաշինկթընի կառավարութիւնը փոխանակ [illegible] յաւելեալ գրէտիներ ջնջելու ընդհակառակը Ներկայացուցչական ժողովը նոր տուրքեր քուէարկելու վրայ է։ Անցեալ տարի պետութեան բացը գոցուած է գանձատոմսերով վճարելի 3 ամիսէն մինչև մէկ տարի կարճ պայմանաժամերով և նոյնպէս պարտաթղթերով՝ վճարելի 18—20 տարիէն, գումարը 1.600 միլիոն տոլար, 3 0/0 տոկոսով։ Շատ որոշ է որ նոր դրամներու տպագրութիւնը՝ մի քանի միլիառ տոլարի, առիթ կուտայ ժողովրդին, յատկապէս օտարներուն, որ կասկածով վերաբերուին դէպի տոլարի դիմադրական կարողութիւնս որքան ալ վստահելի թղթադրամ ճանչցուած ըլլայ։

Միացեալ Նահանգներու հանրային ներքին պարտքը մինչեւ 1919 թուականը 26.595 միլիոն տոլարի հասած էր, այդ թուականէն յետոյ սկսած է նուազիլ և իջեր է մինչեւ 16.000 միլիոնի, բայց այժմ պարտքերը բարձրանալու վրայ են և աւելցնենք նաեւ անցեալ տարւոյ և այս տարւոյ պարտքերը։ Ներկայացուցչական ժողովը վիճաբանութեան մէջ է նոր տուրքեր սահմանելու համար և այսպիսով կը յուսան 261 միլիոն տոլարի գանձում մը։

Տուրքերու բարդումը աւելի պիտի դժուարացնէ ելեւմտական գործառնութիւնները։ Այսպիս անորոշ և կասկածելի կացութեան առջեւ տոլարը չկրնար չ'ազդուիլ։ Այսօր, հակառակ Անգլիացիներու կամքին, սթեռլինը բարձրանալու վրայ է, մինչդեռ տոլարը Փարիզի մէջ, բաղդատմամբ ոսկիի արժէքի գնին, քանի մը սանթիմի տարբերութեամբ նուազ կը ծախուի։ Յետոյ, տոլարի մէկ մասը սթեռլինի փոխուելով դէպի Լոնտոն կը փոխադրուի, կոտրելով տոլարի արժէքը և բարձրացնելով սթեռլինի թէ՛ գինը և թէ՛ ալ վարկը։ Բայց հակառակ այս բոլորին, տոլարը ամենաուժեղ դիմադրական շրջանը կ'անցնէ, հաստատուն դուրս գալու ներկայ ելեւմտական և տնտեսական անելէն։ Աշխարհի ամէն կողմէն ալ մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին տոլարի կացութեան։ Ժողովուրդ չկայ որ տոլարով առնելիք կամ տալիք չունենայ։ Ամէն պարագային, մօտ ապագան պիտի լուսաբանէ կացութիւնը որը յուսադրիչ ըլլալէ բաւական հեռու է։

Գ. ՍԱՋՃԵԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԱՍՈՒԼԻՍԸ
ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՄԱՍԻՆ

Գեղեցիկ ու մխիթարական ձեռնարկ մըն էր Համազգայինի Ասուլիսը Համաստեղի մասին։ Եւ այս ոչ միայն անոր համար՝ որ մտաւորական կեդրոն համարուած Պէյրութի կեանքը պէտք է դուրս գայ մինչ այժմեայ դրութենէն և տայ հասարակութեան օրուայ մտահոգութիւններէն դուրս նաև գրական ու գեղարուեստական սնունդ, այլ նաեւ անոր համար, որ Համաստեղի Գրականութեան և արուեստին ծանօթանալով, մեր ժողովուրդի կարեւոր մէկ մասը պիտի թօթուէ յուսալքումը մեր մշակոյթի և հասարակական կեանքի վերաբերմամբ, տեսնելով ու գիտակցելով, որ մեր ժողովուրդի մէջ ընդհ. պատերազմի արհաւիրքներէն յետոյ, արդէն իսկ ըսկսած է ցնցուիլ անմեռ ոգին, դէպի առաջ, դէպի նոր նուաճումներ։ Շատ անգամ է ցցուած մեր ժողովուրդի քաղաքական, հասարակական և գրական կեանքը պատմութեան մէջ, բայց երբեք չէ դադրած վերելքի համբերատար ու աննկուն ոգին մեր ժողովուրդի մէջ, նոր ճիգով ու նոր տառապանքով բարձրանալու դէպի իր իտէալները։

Շաբաթ երեկոյեան Ասուլիսը հանգուցիչ մէկ պատկերն էր այդ ամենին, հոծ և գիտակից բազմութեան մը ներկայութեան, հինգ բանախօսներ խօսք կ'առնէին, վեր հանելու երիտասարդ գրագէտ Համաստեղի տաղանդը, որ պատերազմի արհաւիրքներուն մէջ հասակ նետած է շարունակելու գրական այն ուղին, որուն փայլուն ու աննման ուղեւորները, դժբախտ օր մը ինկան թիւրքի սրով ու կացինով։

Ասուլիսէն ներկայ եղող մը, պահ մը սրահը կը նկատէր բազմասիւնեան տաճար մը, ուր մեր գրին ու գրականութեան երկրպագու հասարակութեան ու խօսք առնողներուն վերեւ, կը սաւառնէր անմահն Վարուժանի, Սիամանթոյի, Զոհրապի, Զէօգիւրեանի, Խաժակի հոգիները, որոնք տասնեւութ տարի առաջ ոգիներն էին Պոլսոյ Ասուլիսներուն, հայ գրականութիւնն ու արուեստը մղելու նոր որոնումներ եւ և նոր վերելքներու։

Նախագահ Պ. Գ. Իփէկեանի բացման խօսքէն յետոյ, բեմ բարձրացաւ օրուայ զեկուցող դասախօսը, Պ. Արամ Սահակեան, ամբողջական պատկերը գծելու համար երեկոյթի նիւթ Համաստեղին։ Դասախօսը կարգաւ տուաւ Համաստեղի կեանքի գծերը, և պայմանները որոնց մէջ ան հասակ նետած և զըրած է, ծանրացաւ անոր մանկական ու պատանեկան շրջանի շրջապատը եղող գիւղական կեանքի վրայ, ու կազմաւորած է Համաստեղը և անոր հոգւոյն վրայ թողուցած անջնջելի դրոշմը մը։ Բացատրեց գիւղի դերը առհասարակ մարդկային կեանքի և հասարակական խնդիրներու մէջ, գտնելով զայն բոլորին հիմքը։ Մէկ ընդ մէջ ընթերցուեցաւ վերլուծեց Համաստեղի կտորներէն «Համբոյրը», «Միջոն», «Ջալօն», վեր հանելով անոնց հարազատ արտայայտութիւնը, ներշնչումը, և արուեստը, ընդհանուր առումով։

Երկրորդ խօսողը եղաւ Պ. Գ. Իփէկեանը, որ Համաստեղի տիպարներէն մէկ քանին առաւ և ներկայացուց անոնց հարազատութիւնը և վառ գոյները, իրենց տեսակին մէջ։ Եզրակացնելով, որ Համաստեղ գրական վարպետ մըն է իւրայատուկ տիպարներ տալու, որոնց մէջ նա կը դնէ իր դրոշմը, թէ ֆիզիքական և թէ հոգեկան կեանքով։

Երրորդ խօսքը առաւ Պ. Վարդան Գէորգեան որ շատ լաւ ըմբռնած իր բերելիք բաժինը գրական Ասուլիսին մէջ, խնամքով պատրաստուած զեկոյց մը կարդաց Համաստեղի ոճին և արուեստին մասին գտնելով զայն թէ խորքով և թէ ձեւով բարձր և նկատառնելի մեր գրականութեան մէջ։

Պ. Խոսրով Թիւթիւնճեան տուաւ Համաստեղի գրականութեան քաղաքական գիծը, որ կ'երեւի իր դեռ չվերջացած մէկ երկին «Սպիտակ ձիաւորին» մէջ։

Վերջին խօսքը Պ. Նիկոլ Աղբալեանին էր, որուն նիւթն է Համաստեղի լեզուն։ Պ. դասախօսը հեղինակաւոր կերպով տուաւ մեր աշխարհաբար եւ գրաբար լեզուներուն դարերու մէջէն մինչեւ մեր օրերը կտրած ճամբան, եզրակացնելով, որ Համաստեղի լեզուն մեր ժողովուրդի և այն մասնաւորաբար գիւղի կենդանի լեզուն է, պարզ ու անխառն որեւէ ազդեցութենէ և արուեստական ձեւերէ հասկնալի ամբողջ հայութեան առանց խտրութեան։ Վերագրելով նաև որ Համաստեղով է, որ արեւմտահայ գրականութիւնը ձեռք կ'երկարէ արեւելահայ գրականութեան բանալով նոր շրջան մը։

Փափաքելի էր որ ինչպէս Նախագահը յայտարարեց, յառաջիկայ ասուլիսները ըլլան՝ իրական ասուլիսներ, ուր ուզողները կարող ըլլան խօսք առնել եւ հարց տալ, ուրիշ ձեւ ինչպէս պատահեցաւ սոյն երեկոյթին մէջ, պակասներ եւ մութ կէտեր կը մնան։ Մասնաւոր մեր դժբախտ արեւմտահայ գրականութեան վերաբերմամբ, որ պէտք եղած կերպով չէ ըմբռնուած նոյն իսկ մտաւորական շրջաններու մէջ, եւ մեր ալեկոծ կեանքի պատճառով միայն ստորադասուած արեւելահայ գրականութեան։

Ղ. Ջ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ
Մ. ՍԵՐՈԲԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութիւններու:

Գին՝ Լիբանան և Սուրիա 20 Ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար
Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»ը

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ
ՇԱՐԺՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԲ. դարէն ի վեր հետեւեալ փորձերը եղած են սպառազինութեանց կրճատման համար:—

1139— Լաթերանի Երկրորդ Խորհուրդը կը փորձէ արգիլել նախնական հրետանիներու գործածութիւնը ընդդէմ ամէնուն՝ բացի թուրքերէն:

1815— Ցար Ալեքսանտր Ա. կ'առաջարկէ ընդհանուր զինաթափում Սուրբ Դաշնակցութեան միջոցով:

1831— Ֆրանսայի Լուի Ֆիլիպը կ'առաջարկէ զինաթափում:

1863— Նափոլէոն Գ. կը հրաւիրէ Վիքթորիա թագուհին մասնակցելու զինաթափման համագումարի մը։

1899— Լահէյի Խաղաղութեան ժողովը կ'արգիլէ գործածութիւնը որոշ գնդակներու, կազերու, եւայլն։

1907— Լահէյի երկրորդ ժողովը աւելի կ'ընդլայնէ իր զինաթափման ծրագիրը։

1909— Լոնտոնի Խորհրդաժողովը կը սահմանէ թէ որոնք են ռազմական արգիլեալ նիւթերը, բայց դաշնագրի չըվաւերացուիլը պատճառ կը դառնայ նաւային սանձարձակ գործողութեանց։

1919— Վերսայլի Դաշնագիրը սեղմումներու կ'ենթարկէ Գերմանիոյ սպառազինութիւնը որպէս զի կարելի ըլլայ սպառազինութիւնները ընդհանրապէս կրճատել:

1920 Ազգերու Լիկայի Ուխտը իր անդամներուն կը պարտադրէ զինաթափումը իբրեւ Լիկայի գլխաւոր նպատակ։

1920 — Լիկայի Ուխտին մէջ կը դատապարտուի զէնքերու պատրաստութիւնը՝ մասնաւոր ընկերութեանց կողմէ։

1920 — Պրիւսէլի տնտեսական համագումարը կը տեսնէ սպառազինութեանց անհուն ծախսերու ազդեցութիւնը.

1920 — Կը կազմակերպուի զինաթափման «Մնայուն» մարմինը, նախ միայն զինուորականներէ բաղկացած, — ապա անոնց կը միացուին քաղաքային ներկայացուցիչներ։

1920 —Լիկայի զինաթափման բաժանմունքը կը հաստատուի՝ քաղաքային պետով մը։

1921— Ուաշինկթընի ծովային համագումարը կը չափաւորէ հինգ մեծ ծովային պետութեանց նաւային ուժերը։

1923— Կը կնքուի երաշխաւորութեան դաշինքը, որով սպառազինութիւնները պիտի փոխարինուէին փոխադարձ օգնութեամբ։ Մերժուած՝ Բրիտանիոյ աշխատաւորական կառավարութեան կողմէ:

1924— Ժընեւի Նախագիծը, բանաձեւուած՝ իրագործելու զինաթափութիւնը պարտադիր իրաւարարութեամբ: Մերժուած՝ Բրիտանիոյ պահպանողական կառավարութենէն։

1925— Լոքարնոյի դաշինքները, ստորագրուած երաշխաւորելու Ֆրանսօ-գերմանական սահմանագլուխը, որով կը վերնայ սպառազինութեան գլխաւոր պատճառներէն մին։

1925— Զինաթափման Նախապատրաստական մարմինը կը սկսի պատրաստել զինաթափման դաշնագիրը կը ձայնակցին նաեւ Մ. Նահանգները։

1926— Զինաթափութեան պատրաստութեան համար կը գծուի իրաւարարական եւ իրաւախոհական ընդհանուր օրինագիծը, որ կը վաւերացուի մեծ պետութեանց կողմէ:

1927— Նախագահ Քուլիճի առաջարկով ժողով կը գումարուի Ժընեւի մէջ։ Ժողովը չի կրնար համաձայնութիւն մը գոյացնել Մ. Նահանգներու, Բրիտանիոյ եւ Ճափոնի միջեւ փոքր ռազմանաւերու խնդրոյն մէջ.

1929— Մեծ պետութիւններ կը վաւերացնեն շարք մը համաձայնութիւններ, որոնցմով համաշխարհային ատեանին պարտադիր իրաւարարութեան իրաւունք կը տրուի: Մ. Նահանգները կը ստորագրեն համաշխարհային ատեանին նախագիծը։

1929.— Վարչապետ Մաքտօնալտ կ'այցելէ նախագահ Հուվըրի. եւ երկուքը հիմը կը դնեն Լոնտոնի ծովային համագումարին.

1930— Լոնտոնի համագումարը կը յաջողի կրճատել Ամերիկայի, Բրիտանիոյ եւ Ճափոնի սպառազինութիւնները։

1930— Զինաթափման Նախապատրաստական մարմինը կը յղացնէ դաշինքի կմախքը:

1931— Ազգերու Լիկայի խորհուրդը, 1932 Փետրուար 2ը՝ կը նշանակէ Ժընեւի զինաթափման համագումարի բացման օր եւ համագումարին նախագահ կ'ընտրէ Արթըր Հէնտըրսընը։

1931— Ազգ. Լիկայի ժողովը, մասնակցութեամբ Մ. Նահանգներու, կը բանակցի՝ դադար մը տալու համար ռազմական նիւթերու պատրաստութեան՝ զինաթափման համագումարի ընթացքին։

1932— Համաշխարհային զինաթափման համագումարը։

ԿԱՏԱՂԻ ԿՌԻՒՆԵՐ
ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԵՒ ԻՐԱՔԻ ՄԻՋԵՒ
ԶԻՆԻ. ՓԱՇԱ ՄԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ
ՆՈՐ ՈՒԺԵՐ ՄԻԱՑԱԾ ՇԷՅԽ ԱՀՄԷՏԻ

Շէյխ Ահմէտ Պարզանի եւ իրաքեան ուժերու միջեւ կատաղի կռիւներ կը շարունակուին: Զինուորները դեռ կը մնան պաշարուած եւ օդանաւեր կը փոխադրեն անոնց ուտելիքներն ու զինամթերքը:

Իրաքի կառավարութիւնը տեսնելով որ շատ դժուար պիտի ըլլայ եւ երկար պիտի տեւէ կռիւով ընկճելը ապստամբները, սկսած է ուրիշ քիւրտ աշիրէթները ոտքի հանելու շէյխ Ահմէտ Պարզանի դէմ: Այս նպատակի համար մեծ գումարներ ստացած է Ամատիէի շրջանի քիւրտ երեսփոխան եւ Շէյխ Ահմէտի հակառակորդ շէյխ Պրիֆքէնի որ յաջողած է 400 քիւրտեր ղրկել շէյխ Պարզանի վրայ: Կառավարութիւնը սկսած է բանակցութիւններ վարել նաեւ ուրիշ քանի մը շէյխերու հետ եւ անոնց տրամադրութեան տակ դրած է հսկայ գումարներ:

Վերջին կռիւներու միջոցին վիրաւորուած է իրաքեան ուժերու հրամանատարներէն Թահիր փաշա, եւ օդանաւով փոխադրուած Պաղտատ:

Շէյխ Ահմէտ Պարզան իր մարտիկներով կը շարունակէ յարձակումը: Թրքական եւ իրաքեան սահմանէն նոր ուժեր ստացած է. արդէն եւ ուտելիքի ու զինամթերքի նեղութիւն չի քաշեր:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԵՐԳԸ
ՀԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ԵՐԳԵՑԻԿ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ղեկավարութեամբ իրենց ուսուցչին
Պարոն Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆի

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

1.	Երեւան պաղ եմ արել,	խմբերգ	Վ. Սրուանձտեանի
2.	Սարերի Աղջիկ	»	Հ. Պէրպէրեանի
3.	Խումար	»	Կ. Վ.
4.	Ես սարէն կուգայի, կ'երգէ Օր. Ա. Վարդապետեան	մեներգ	»
5.	Ծիրանի ծառ կ'երգէ Օր. Զ. Ապէլ	մեներգ	Կ. Վ.
6.	Տալիս	խմբերգ	Բ. Կանաչեան
7.	Երգ	խմբերգ,	Հ. Պէրպէրեանի
8.	Սարերի Հովին	»	Գ. Սիւնի
9.	Գիւղացի Գեղեցկուհին	»	Հ. Պէրպէրեանի
10.	Զոյգ Աչեր Օր. Զ. Վարդապետեան և Ա. Հայագործեան	զուգերգ	Դ. Ղազարեանի
11.	Գնչուհի Երգը կ'երգէ Տիկ. Ս. Պէրպէրեան	մեներգ	Յ. Մեհրաբեանի
12.	Սիփանայ Քաջերը	խմբերգ	Կ. Վ.

ԴԱՇՆԱԿԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՕՐԻՈՐԴ Շ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Մայիս 14ի շաբաթ իրիկունը ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ Խնամակալ Մարմնի ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ խումբ մը համակիր սիրողներու պիտի բեմադրուի Լեւոն Շանթի նոր թատերախաղը «ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ»ը:

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգային Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ թաղ, Թրամվէյի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ՓՐՈՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Յոգնութիւնս ստիպեց որ զինք պահ մը դնեմ մայրի մը տակ։ Կարսիան մօտեցաւ ու պարպեց հրացանը գլխուն։

— Խիստ ճարպիկ է այն, որ հիմա պիտի ճանչնայ զինք, ըսաւ, դիտելով անոր դէմքը, որ տասներկու գնդակներ կտոր կտոր էին ըրած։

Ահաւասիկ, պարոն, այն գեղեցիկ կեանքը որ ես վարեցի։ Իրիկուընէ հասանք մացառախիտ բացատանի մը մէջտեղ (hallier) յոգնութենէն սպառած, ուտելիք ոչինչ չունենալով և կործանուած մեր ջորիներուն կորուստով։ Ու գիտէ՛ք ինչ ըրաւ այդ դժոխային Կարսիան. գրպանէն տրցակ մը խաղի թուղթ հանեց և Տանքէրին հետ սկսաւ խաղալ ազօտ կրակի մը լոյսով որ վառեցին։ Այդ միջոցին, ես պառկած էի, դիտելով աստղերն ու մտածելով Ռոմանտատօյին վրայ, ըսելով ինքզինքիս՝ թէ որչափ կ'ուզէի անոր տեղը ըլլալ։ Քարմէնը կծկտած էր քովս և աստն աստն երգ մը կը մռմռար։ Յետոյ, իբր թէ ականջիս խօսելու համար մօտենալով ինծի, համբուրեց զիս, գրեթէ հակառակ ինծի, երկու կամ երեք անգամ։

— Դուն սատանա՛ն իսկ ես կ'ըսէի իրեն.

— Այո՛, կը պատասխանէր ան։

Քանի մը ժամուայ հանգիստէ ետք, ան Կօսին փախաւ, և առաւօտուն, պզտիկ այծարած մը մեզի հաց բերաւ։ Ամբողջ օրը մնացինք հոն և գիշերը մօտեցանք Կօսինի։ Լուրեր կը սպասէինք Քարմէնէն։ Ոչինչ չէր գար։ Առաւօտ, տեսանք ջորեպան մը որ կը տանէր խիստ լաւ հագուած կին մը, հովանոցով մը ու պզտիկ աղջնակով մը, որ իր ծառան ըլլալ կը թուէր։ Կարսիան ըսաւ մեզի։

— Ահաւասիկ երկու ջորիներ և երկու կին՝ որ Սուրբ Նիքօլան կը ղրկէ մեզի։ Թէև պիտի նախընտրէի չորս ջորի, բայց ինչ ընես, գործը գիտէ։

Առաւ իր հրացանը և իջաւ դէպի կածանը, պահուըտելով մացառներուն ետեւ։ Ես և Տանքաիրը քիչ հեռաւորութեամբ կը հետեւէինք իրեն։ Կինը, մեզ տեսնելով փոխանակ սարսափելու՝ քանի որ մեր տեսքը ուրիշ բան չէր կրնար ըլլալ՝ ծիծաղի մեծ քրքիջ մը թող տուաւ։

— Ա՛հ, յիմարները, որ զիս կարգին կնոջ մը տեղ կը դնեն. (une femme comme il faut)։

Քարմէնն էր, բայց այնքան լաւ ծպտուած էր, որ ես երբեք պիտի չկրնայի ճանչնալ զինք եթէ ուրիշ լեզուով մը խօսէր։ Ջորիէն վար ցատկեց և քիչ մը խօսեցաւ Տանքաիրին և Կարսիային հետ, յետոյ, ինծի դառնալով ըսաւ.

— Քանարեա՛կ, մենք իրար պիտի չտեսնենք մինչեւ որ կախուած ըլլաս։ Ես Ճիպրալթար կ'երթամ Եգիպտոսի գործերուն համար։ Շուտով պիտի լսես իմ մասին խօսուիլը։

Բաժնուեցանք իրմէ, մեզի ըսելէ ետք թէ ուր կրնայինք գտնել քանի մը օրուան համար ապաստանարան մը։ Այդ աղջիկը մեր խումբին նախախնամութիւնն էր։ Քիչ յետոյ իրմէ ստացանք քիչ մը դրամ և յայտարարութիւն մը՝ որ աւելի կ'արժէր առաջինէն։ Այն էր՝ թէ այսինչ օրը երկու Անգլիացի լորտեր մեր ճամբէն պիտի անցնէին Ճիպրալթարէն Կրընատ երթալու։ Ցարդանք անոր՝ որ կը չարժի տեսնին*։ Գեղեցիկ և լաւ անգլիական ոսկիներ ունէին։ Կարսիան կ'ուզէր զանոնք անպայման սպաննել, բայց ես ու Տանքաիրը հակառակեցանք ատոր։ Իրենցմէ առինք միայն ժամացոյցնին, դրամներնին, ու նաև շապիկներնին, որոնց այնքան պէտք ունէինք։

Պարոն, մարդիկ սրահակ կ'ըլլան առանց խորհելու։ Գեղեցիկ աղջիկ մը կորսնցնել կուտայ խելքերնիդ, կը կռուիք անոր համար, դժբախտութիւն մը վրայ կը հասնի, պէտք է ապրիք լեռները, մաքսանենգութիւն ընէք և առանց ուզելու դառնանք գող։ Պարզ էր, թէ մեզի համար խիստ վտանգաւոր պիտի ըլլար Ճիպրալթարի շրջանին մէջ մնալ, մանաւանդ այն երկու միլորտներու խնդրէն վերջ։ Մտրճեցանք Սիէրա տը Ռոնտա լեռներուն մէջ։— Ինծի խօսած էիք Տօն Խօզէի մասին. հոն էր որ յարաբերութիւն հաստատեցի իրեն հետ։ Իր արշաւանքներու ընթացքին, սիրուհին հետը կը տանէր։ Գեղեցիկ աղջիկ մըն էր անիկա, խելօք, համեստ և լաւ կերպով։ Երբեք անամօթ ու անկիրթ խօսք մը չէինք լսեր անկէ։ Ասոր հակառակ, Տօն Խօզէն խիստ կը դժբաղդացնէր զայն։ Միշտ ուրիշ աղջիկներու ետեւէ, կը չարչարէր զայն ու նախանձի կը մղէր։ Օր մը, Տօն Խօզէն անոր դանակի հարուած մը տուաւ։ Ի՜նչ լաւ, անիկա ա՛լ աւելի սկսաւ սիրել զայն։ Կիները այդպէս են շինուած, Անտալուզուհիները մանաւանդ։ Անիկա հպարտ էր իր թեւին վրայի սպիով ու բոլորին ցոյց կուտար զայն իբրև աշխարհի ամենագեղեցիկ բանը։ Յետոյ, Խօզէ Մարիան, խիստ գէշ ընկեր մըն էր։ Մեր կատարած արշաւանքներէն մէկուն ընթացքին, աւարը այնպէս մը բաժնեց, որ բոլոր շահը մնաց իրեն, իսկ մեզի՝ բոլոր հարուածներն ու գործին տաղտուկը։ Բայց վերսկսիմ իմ պատմութիւնս։ Ալ Քարմէնի մասին բան մը չէինք լսեր։ Տանքաիրը ըսաւ.

— Պէտք է մեզմէ մէկը Ճիպրալթար երթայ անկէ լուր մը առնելու համար։ Մինչև հիմա գործ մը պատրաստած ըլլալու է։ Ես կ'երթայի, բայց ես կը ճանչցուիմ Ճիպրալթարի մէջ։

Միականին ըսաւ.

— Ես ալ կը ճանչցուիմ հոն, այնքան խեղկատակութիւններ ունիմ ըրած. և որովհետև մէկ աչք ունիմ, դժուարութեամբ պիտի զանազանուիմ։

— Ուրեմն պէտք է որ ես երթամ, կ'ըսեմ իմ կարգիս, հմայուած՝ Քարմէնը վերստին տեսնելու գաղափարէն։ Տեսնենք, ինչ պէտք է ընել։

Միւսները ինծի ըսին.

— Այնպէս մը ըրէ որ ցամաք ելլես և երբ հասնիս Ճիպրալթար, հարցուր թէ ուր կը բնակի չօքօլայի վաճառական մը որ Ռոլինա կը կոչուի։ Երբ գտնես զայն, անկէ կրնաս հասկնալ թէ ինչ կ'անցնի կը դառնայ հոն։

Պատահեցաւ, որ երեքս մէկ երթանք մինչև Կօսինի լեռնաշղթան, ուր թողուցի երկու ընկերներս և գացի Ճիպրալթար, իբրև պտուղի վաճառական։

Թարգմ. Վ. ԽԱԺԱԿ

(15) (Շար.)

(*) A bon entendeur, salut.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԻՍՄԷԹ ՓԱՇԱ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Էնկիւրի.— Վարչապետ Իսմէթ փաշա Մոսկուա պիտի մեկնի հաւանականաբար Ապրիլ 24ին։ Արտաքին գործոց նախարար Թէվ-ֆիք Ռիւշտի պէյ յետոյ պիտի երթայ Մոսկուա միանալու համար վարչապետին։ Թուրք պետական մարդիկը ութը օր պիտի մնան Ռուսիոյ մէջ ուր արդէն սկսած են պատրաստութիւնները։

ԻՐԱՔԸ ԿԸ ՄՏՆԱՅ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ ԱՅՍ ՎԵՐՋՆՈՅՆ ՊԱՐՏԱԴՐԱԾ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Ժընեւ.— Իրաքի կառավարութիւնը ընդունեց այն յանձնառութիւնը զոր Ազգ. Դաշնակցութեան յատուկ յանձնախումբը առաջարկած էր իբրեւ նախնական պայման Իրաքի Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ ընդունուելու համար։ Այս յանձնառութիւնը փոքրամասնութիւններու կ'ապահովէ կրօնքի ազատութիւն, իրենց վարժարաններուն եւ լեզուներուն պահպանումը, եւ արդար բաժին մը հանրային կրթութեան յատկացուած վայրերու մէջ։

Իրաք յանձնառու կ'ըլլայ նաեւ յարգելու իր կողմանէ կամ իր անունով Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ ստանձնած միջազգային յանձնառութիւնները, սկսեալ 6 Ապրիլ 1920էն մինչեւ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ իր ընդունելութիւնը։

Անգղիոյ հետ կնքուած օրինական համաձայնութիւնը պիտի երկարաձգուի տասը տարուայ համար, բայց Իրաքը ազատ պիտի ըլլայ ընտրելու որեւէ ազգութեան մը պատկանող օտար դատաւորներ։

Իրաք յանձնառու կ'ըլլայ ամենանպաստաւոր ազգի իրաւունքը տալ Ազգ. Դաշնակցութեան բոլոր անդամներուն, բայց սոյն անդամներուն ոչ մէկը չպիտի կրնայ պահանջել նախապատուութեան այն իրաւունքը զոր Իրաքը պատահականօրէն կրնար շնորհել Թուրքիոյ, Պարսկաստանի եւ նախկին Օսմ. կայսրութենէն անջատեալ երկիրներու։

Պ. ՔԷԼԼՕԿԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարիզ.— Հանգուցեալ Պրիանի մասին իր յիշողութիւններու շուրջ խօսելով յայտարարեց. «Երբ որ Պրիան առաջարկեց ինծի Բարիզ գալ ստորագրելու համար այն ուխտը զոր միասին պատրաստած էինք, ես ընդունեցի ուրախութեամբ։ Իր մահը մեծ կորուստ մը եղաւ Ֆրանսայի եւ աշխարհի համար։ Անիկա մեծ պետական մարդ մըն էր։ Անիկա աշխարհի խաղաղութեան ամենամեծ փաստաբանն էր նաեւ։ Մահուան լուրը սոսկալի հարուած մը եղաւ ինծի համար։ Քալիֆորնիա կը գտնուէի։ Ժամերու տարբերութեան պատճառաւ, ես քնացած կը գտնուէի։ Չիս արթնցուցին հաղորդելու համար տխուր լուրը։ Ես զինքը վերջին անգամ ըլլալով տեսած էի անցեալ Յուլիսի մէջ։ Արդէն հիւանդ էր նա եւ քանի մը օր անցնելու համար գացած էր Քօշըրէլի իր բնակարանը ուր գացի իր մօտ։ Անիկա վերջին անգամը եղաւ։

Անոր հետ ունեցած աշխատակցութիւնս իբրեւ ամենախորհրդանշական յիշատակը կը պահեմ այն շքեղ գրիչը որը ինծի նուէր տրուեցաւ Պրիան—Քէլլօկ ուխտին ստորագրութեան ժամանակը եւ որուն վրայ կայ լատինական սա նշանաբանը. «Եթէ հաշտութիւն կուզես, պատրաստէ զայն»։

ՆԱԶԻՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒԵԼԷՆ ՅԵՏՈՅ
Գերմանական մամլոյ կարծիքը

Պէրլին.— Մամուլը երկուքի բաժնուած է Նազիներու յարձակումի յատուկ խումբերու լուծուելու մասին յայտնուած կարծիքներու տեսակէտով։ Ձախակողմեան թերթերը բոլորովին գոհ են այս կարգադրութենէն, մինչդեռ աջակողմեան թերթերը բուռն կերպով կը քննադատեն զայն։ Չափաւորական թերթերը այս կարգադրութիւնը կը նկատեն իբրեւ անպատեհ, նկատելով որ Բըրունինկ (խորհրդարան) ընտրութիւնները մօտալուտ են։

Պէրլին.— Քաղաքական շրջանակները կարեւորութիւն կ'ընծայեն «Էքօ տը Բարիզ»ին հրատարակած այն լուրը զոր հաղորդած էր Պէրլինի իր թղթակիցը եւ որուն համաձայն հիթլէրական զինուորական խումբերու լուծման վերաբերեալ օրէնքը նախապէս ծրագրուած մեքենայութիւն մըն է սոսկ, եւ գերմանական ու հիթլէրեան բանակներու գործակցութեան մասին գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյութիւն ունի Ազգ. Պաշտպանութեան նախարար զօրավար Կրէօնէրի եւ Հիթլէրեաններուն մէջ։

«Թակէպլաթ» կ'ըսէ թէ գերմանական կառավարութիւնը ֆրանսական կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեց այս լուրերուն վրայ որոնք հնարածոյ են պարզապէս։

Պէրլին.— Կառավարութիւնը հաղորդեց Պ. Հիթլէրի թէ արգիլուած է իրեն իր ճառը խօսիլ Մազուրեան լիճերու պատերազմներուն մէջ մեռնողներու յուշարձանին բացման արարողութեան միջոցին։

Համայնավարականները՝ Ռայխսվէհր (գերմ. բանակ)ի շրջաններու մէջ մըղած իրենց քրօքականին ոյժ տալով, ցրուած են թռուցիկներ եւ խռովարարական հանգամանք ունեցող գրքոյկներ։ 28 համայնավարականներ ձերբակալուեցան, նոյնպէս երկու զինուորներ որոնք պիտի յանձնուին պատերազմական ատեանին։

Սթօքհօլմ.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Իվար Քրոյկէրի գլխաւոր աշխատակիցներէն երեք հոգի, որոնք ամբաստանուած են իր տոմարները կեղծելու եւ խարդախող հաշուեցոյցներ պատրաստելու համար Քրոյկէրի օգնած ըլլալու մեղադրութեամբ։

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Թօքիօ.— Բէքինէն կը հեռագրուի Ռէնկօ գործակալութեան թէ Ազգ. Դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբի ճապոնական պատուիրակ Պ. Ցապուրօ Սօշիտա խորհրդակցած է իր պաշտօնակիցներուն հետ եւ թէ անիկա հաղորդած է Լորտ Լիթթընի որ ճապոնական կառավարութիւնը այնպէս կը մտածէ թէ Քննիչ Յանձնախումբին համար շահեկան է Մանչուրիա երթալ ծովու ճամբով եւ Տէրէնի նաւահանգիստէն անցնելով։ Հաւանական է որ Լորտ Լիթթըն պիտի ընդունի այս առաջարկը։

Թօքիօ.— Ատունեմիա զօրաբաժինէն առնուելով Շանկայ ղրկուած եւ այժմ ալ հոն կանչուած զինուորներէն առաջին ումբ մը ժամանեց Շինակավա։ Մնացած մասն ալ պիտի գայ վաղը։

Ժընեւ.— Չին—Ճապոնական վէճը քննելու պաշտօն ունեցող 19ներու մասնախումբը գումարուեցաւ Պելճիքական Արտ. Գործոց Նախարար Պ. Բօլ Հիմանսի նախագահութեան տակ եւ քննեց Շանկ այի կացութեան այս խնդրին նուիրուած վերջին նիստէն ի վեր կրած փոփոխութիւնը։

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Լոնտոն.— Տուպլինէն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, հաւատարմութեան երդումի ջնջման վերաբերեալ օրինագիծը խորհրդարանին պիտի յանձնուի այսօր։

«Տէյլի Հէրալտ» կը հրատարակէ շատ կարեւոր լուր մը։ Ան կը գրէ թէ այն պարագային որ օրինագիծը քուէարկուի եւ կայսերական սահմանադրութեան խնդիրը լուծուի, Պ. տը Վալերա կը խորհի լուծել իրլանտական երեսփոխանական ժողովը եւ ձեռնարկել "իրլանտական անկախութեան հռչակումին շուրջ տեղի ունենալիք հանրաքուէի մը. անկախութեան հռչակումը տեղի պիտի ունենայ" այն պայմանաւ որ Իրլանտա մնայ Մեծն Բրիտանիոյ դաշնակիցը։

Լոնտոն.— Պ. տը Վալերայի ծրագիրներուն մասին «Տէյլի Հէրալտ»ի հրատարակած լուրը խորունկ տպաւորութիւն մը գործեց հոն։ Պահպանողական շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի թէ այն պարագային որ Պ. տը Վալերա որոշէ գործադրութեան դնել այդ ծրագիրները, Բրիտանական կառավարութիւնը իր կողմէն գործելու պիտի պատրաստուի։

Ի՞ՆՉ ԿԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ՓՈՔՐ ՍԵՐԱՅԻ ՄԷՋ
ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻ՞ՒՆ ՇԷՅԽ ՊԷՇԱՐԷ ԵՒ ՇԷՅԽ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏԻ ՄԻՋԵՒ ...
ԵՐԲ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հակառակ տօնական օրերու առթիւ պաշտօնական հաստատութեանց փակ մնալուն, ընտրական պայքար չէր դադրած եւ կառավարական պալատի նախասենեակներէն փոխադրուած էր տուներու, ակումբներու եւ նոյնիսկ ձիարշաւի հրապարակներ։

Պայրամի առաջին օրը, Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսր պաղարութեան պատճառաւ տունէն դուրս չի կրցաւ ելնել։ Երեսփոխաններ եւ նախագահական թեկնածուներ գացին իր տունը պայրամը շնորհաւորելու համար։ Ժամը 10.30ին Շէյխ Ճիսրին բնակարանը գնաց նաեւ Շէյխ Պէշարէ խուրին եւ կէս ժամ աւելի գլուխ գլխի տեսակցութիւն մը ունեցաւ։ Անկէ վերջ, բռի բաներ եղան, որոնց համաձայն, իբր թէ մօտ է հաշտութիւնը այդ երկու թեկնածուներու միջեւ։

Երկուշաբթի օր, յամառ տարաձայնութիւններ սկսան շրջան ընել քաղաքիս մէջ։ Կըսեն թէ, Բարձր Գոմիսէրը շաբաթ օրուընէ սկսեալ բանակցութեան մէջ է Փարիզի հետ։ Արտաքին նախարարութիւնը իր կարծիքը յայտնած է եւ նոյնիսկ նշանակած յառաջիկայ նախագահին անունը։ Պ. Բօնսօ, անկէ վերջ, նորէն սկսած է բանակցութեան։ Ոչ ոք գիտէ թէ՝ ո՞վ է Փարիզի նշանակած թեկնածուն։ Կարծողներ կան թէ՝ պ. Էմիլ Էտտէն է, իսկ ուրիշներ կըսեն թէ՝ Ճօրճ պէյ Թապէթն է։ Վերջապէս հաւանական է որ այս երկուքէն մէկ կը ըլլայ, որովհետեւ երկուքն ալ յայն եւ ծանօթ շրջանակներ ունին Փարիզի մէջ։

Վերջին մէկ երկու օրուան ընթացքին տեսնուած է որ Պէրքէի պատերազմարանն ալ սկսած է գործելու։ Երեսփոխաններ եւ թեկնածուներ աւելի յաճախ կայցելեն հոն։ Կըսեն թէ՝ պատերազմ Ամեն. Արիստվնոնպէս յայտարարած է որ Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսր չի կրնար նախագահ ընտրուիլ։ Պատերազմարանի թեկնածուն Հապիպ Փաշա Սաատն էր մինչեւ հիմա։

Ընտրութեան օրը դարդ որոշապէս նշուած չէ։ Սակայն ութսուն կամ տասնըչորս օր տեղի ունենալը շատ հաւանական կը նկատուի, քանի որ անկէ վերջ, համաձայն Սահմանադրութեան չի կրնար ընտրութիւն կատարուիլ մինչեւ Մայիս 10։ Նախապէս որոշուած էր հինգշաբթի օր կատարել ընտրութիւնը, բայց այդ օրն ալ հրեաներու տօնն է, կառավարութիւնը փակ կը մնայ։

Վերջին պահուն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, այսօր պրն. Բօնսօ իր օգնականներով եւ ներկայացուցիչներով միասին ժողով մը պիտի գումարէ, որոշելու համար ընտրութեան օրն ու ձեւը։ Բացի այդ կըսուի թէ, պաշտօնապէս բանակցութիւններ սկսած են Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսրի եւ Շէյխ Պէշարէի միջեւ, համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։ Նոյնիսկ բողներ կան թէ՝ այդ համաձայնութիւնը գոյացած է, ի նպաստ Շէյխ Պէշարէ Խուրիի ընտրութեան։ Իսկ պրն. Էմիլ Էտտէն եւ Հապիպ Փաշա Սաատ կը մնան հակառակորդներ։

ՍՈՒՐԻԿՆ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԻ՞...
ՊՐՆ ԲՕՆՍՕ ՓԱՐԻԶ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ

Բարձր Գոմիսէրութեան հետ յարաբերութիւն եւ կապ ունեցող կարգ մը շրջանակներ կը հաղորդեն որ գաղափար մը կայ Սուրիական խորհրդարանի գումարման թուականը յետաձգելու։ Համաձայն այդ տարաձայնութեանց պ. Բօնսօ Փարիզ պիտի մեկնի եւ վերադարձէն վերջ պիտի գումարէ ժողովը։

Ուրիշ մէկ պատճառ այդ յետաձգման ցոյց կը տրուի Սուրիոյ մէջ տիրող հանրային կարծիքի գրգռութիւնը եւ Սուպհի պէյ Պէրէքէի անձին դէմ կատարուած մահափորձը։ Նմանապէս վերջերս Տամասկոսի մէջ Նորբնտիր երեսփոխանի դէմ կատարուած մահափորձը կը նկատուի ուրիշ պատճառ մը։

Բարձր Գոմիսէր, կըսեն, նկատի ունենալով այս գրգռութիւնները, եւ տեղի չի տալու համար նոր արիւնահեղութեանց, կուզէ երկարաձգել ժողովի գումարման ժամանակը։

Պ. ԲՕՆՍՕ ԹԻՒՐՔԻԱ՞ ԿԵՐԹԱՅ ԹԻՒՐՔ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՑԻՒՐԻՒՐԱՆՔԸ

Թրքական թերթերու տուած տեղեկութեանց համաձայն, Բարձր Գոմիսէր Ն. Վսեմութիւն պ. Բօնսօ, Հիւսիսային Սուրիա այցելութենէն վերջ պիտի անցնի Էնկիւրի։ Միեւնոյն թերթերը կը հաղորդեն նաեւ որ պ. Բօնսօ Աղեքսանտրէթ եւ Հալէպ մէկական օր պիտի մնայ իր մեկնումէն առաջ դէպի Էնկիւրի։ Պ. Բօնսօի այս այցելութիւնը, կ'ըսեն թիւրք թերթերը, պաշտօնական է։

Մամլոյ Դիւանը չի հաստատեր այս լուրին ստուգութիւնը, միայն այսքանը յայտնի է որ Ն. Վսեմութիւնը այս ամսուան ընթացքին Սուրիայէն տեղ մը չի մեկնիր։

Մեր նախորդ թիւով գրած էինք որ Պ. Բօնսօ մեկնեցաւ Հիւսիսային Սուրիա. սակայն, ինչպէս կը գրեն տեղական թերթեր, պ. Բօնսօ վերջին պահուն, երբ մեկնումի բոլոր պատրաստութիւնները տեսուած էր, կը յետաձգէ եւ կը մեկնի Սայտա ընկերակցութեամբ տիկին Բօնսօի, ուրկէ կիրակի երեկոյ վերադարձաւ Պէյրութ։

Պ. ՍՕԼՕՄԻԱՔ ՀԻՒԱՆԴ

Ցաւով կը տեղեկանանք որ պ. Սօլօմիաք, Բարձր Գոմիսէրութեան Սուրիոյ պատուիրակ, հիւանդ է եւ երեք օրէ ի վեր անկողին կը մնայ իր Դամասկոսի ապարանքին մէջ։

ԳՈՂ ԿԻՆԵՐ

Ժամանակին գրած էինք որ Զահլէի շրջաններուն մէջ, կիներէ բաղկացած գողերու ընկերութիւն մը երեւան հանուած է։ Հասկցուած էր որ անոնք ընդհանրապէս բաժնուածքի պէսէկներու եւ քիւրտերու կիներ են։ Կառավարութիւնը այն ատեն շատ կարեւորութիւն չէր տուած։

Այժմ քանի մը նոր գողութիւններ պատահած են Զահլէի Պէկէր Սիհլան գիւղին մէջ։ Ուրիշ կարեւոր գողութիւն մը պատահած է Արաբիի մէջ։ Ետ քննութեան հասկցուած է որ գողերը կիներ են եւ կը պատկանին կին գողերու ընկերութեան։

Ժանտարմաներ երեւան հանած են գողերը եւ ձերբակալած ուր կին գողեր։

ՆՈՐ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ԴԷՄ

Պայրամի առաջին օրը, կարգ մը մարդիկ Տումայի երեսփոխան պ. Չիչէքլիին հետապնդեցին եւ վերջապէս առանձին տեղ մը կրակ բացին ինքնաշարժին վրայ։ Բարեբաղդաբար ինքնաշարժին մէջ չէր պ. Չիչէքլին. վարիչը երկու գնդակ ստացաւ մարմնի զանազան մասերուն վրայ ու յանկարծամահ եղաւ։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐԸ ԿԱՒԵԼՆԱՆ
ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐԻ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐԸ

Բարձր Գոմիսէր նոր որոշմնագրով մը հետեւեալ յաւելումները նշանակած է մաքսատուրքերու վրայ.—

100ին 25 մաքսատուրք կը գանձուի ներածուած բուրդէ դերձաններէն, ներմակ թէ գունաւոր։ Ասկէ առաջ մաքսատուրք չէր գանձուեր այս ապրանքներէն։

100ին 11էն 15ի բարձրացած է հետեւեալ ապրանքներու մաքսատուրքերը.

1.— Տուփերու մէջ ներածուող մը սեղէն ուտելիքներ՝ Սարտէն, պաղ, միս եւայլն։

2.— Չորցած եւ աղած խոզի միսերը, եւ բոլոր չորցած միսերը։

3.— Տուփերու մէջ դրուած անուշեղէններ, պտուղներ եւայլն։

4.— Կարագ, պանիր, չորցած ձուկեր։

5.— Ձուկի տեսակին պատկանող բոլոր ծովային կենդանիներու միսերը՝ չորցած թէ տուփերու մէջ։

Հարիւրին 11էն 25ի բարձրացած է ներածուած բոլոր տախտակեղէններու մաքսատուրքերը։ 100ին 25էն 35ի բարձրացած են ապակեայ եւ հողէ սեղանի պիտոյքները։ 100 քիլօ թելէն պիտի գանձուի 3200 ս. դահեկան, 100 քիլօ մետաքսէ հաստ թելէ 70,000 ս. դահեկան։ 60 ս. դահեկան պիտի գանձուի իւրաքանչիւր կանացի կօշիկէ, իսկ 75 ս. դ. էրիկ մարդոց կօշիկներէն։ 40 ս. դ. ծխագինէ մը բամպակէ գուլպայէ էրիկ մարդոց համար, իսկ իգական սեռի գուլպաներէն 60 ս. դ.։ 200 ս. դ. կը գանձուի 1000 տուփ լուցկիէ։ 100 քիլօ ինքնաշարժի քաուչուկէն կը գանձուի 35,000 ս. դ.։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂ ՄԸ ԿՈՒԳԱՅ

Յառաջիկայ ամսոյն 12ին Պէյրութի ջուրերը պիտի գայ Ֆրանսական նաւատորմիղ մը։ Մայիս 20ին կուգայ նաեւ ուրիշ տորմիղ մը, 4 յածանաւեր, 4 ընդծովեաներ, բոլորն ալ նոր սիսթէմով եւ կը մնան մինչեւ Մայիս 29։

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ
ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՐՏ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ

Հայ Գեղ. Միութեան կազմակերպած գրական երեկոյթը, նուիրուած բանաստեղծ Արտաշէս Յարութիւնեանի, տեղի ունեցաւ կիրակի իրիկուն գրասէր հասարակութեան մը ներկայութեան։

Դասախօսը, պ. Ս.Ապտալեան, ուսուցիչ Պրումանայի Ամերիկեան վարժարանի, խնամուած ու մանրամասն ուսումնասիրութեամբ մը, ներկայացուց Արտաշէս Յարութիւնեանը որպէս գրական քննադատ եւ բանաստեղծ։

Պ. Պ. Նէզիպլեան եւ Ս. Հաթիսեան արտասանեցին կտորներ Վարուժանէն։

Նուագախումբ մը, բաղկացած Օր. Այնդապլեանէ (դաշնակ), պ. Սոլախեանէ եւ Թէհիրեանէ նուագեց կարգ մը եւրոպական կտորներ։

ՑԱՒԱԼԻ ԼՈՒՐ ՄԸ

Ցաւով կը տեղեկանանք որ քաղաքիս սիրուած հայ բժիշկներէն Տոքթ. Յարութիւն Ճրպլաքեան, վիժումի դաշի մը առթիւ 6 ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած ըլլալով բանտ տարուած է։

ՄԷԿ ԵՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՈՒՆԵՑՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՄԸ ԿՈՒԳԱՅ ԼԻԲԱՆԱՆ

Փարիզ հրատարակուող «Information» թերթը կը գրէ.

Նոր հաստատուած ընկերութիւն մը, Փարիզի մէջ, որուն դրամագլուխը մէկ եւ կէս միլիոն ֆրանք, ծրագրած է Լիբանանի մէջ կառուցել մեծ պանդոկներ եւ հիմնել առեւտրական հաստատութիւններ։ Ընկերութեան կեդրոնն է Փարիզ, Րիւ Վիլիէ 63, ընդհանուր տնօրէնն է պ. Լուի Տէ Անտրէ։

«Էլ Ահրար» այս լուրը հաղորդելէ վերջ, զարմանք կը յայտնէ եւ կը հարցնէ թէ՝ ի՞նչ պանդոկներ պիտի կառուցեն անոնք, քանի որ Բորի ընկերութիւնը արդէն այդ նպատակի համար կ'աշխատի. արդեօք նոր հարուա՞ծ մը պիտի տան մեր երկրին նոր տուրքեր աւելցնելով մաքսատուրքերուն վրայ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ ԹԵՄԷՔԹԻՒԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ԴԷՄ

Թրիփոլիի մէջ, փաստաբաններու կանոնը ժողով մը գումարելով կարգ մը որոշումներ տուած է, որոնցմէ գլխաւորն է թեմէքքիւի տուրքին դէմ բողոքելու համար ձեռք առնուելիք միջոցները։ Փաստաբանները որոշած են ընդհանուր գործադուլ մը պատրաստել, եթէ կառավարութիւնը չի հրաժարի թեմէքքիւի տուրքին շուրջ իր տուած նախորդ որոշումէն։

Հ Ր Դ Ե Հ

Անցած կիրակի օր, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Մէնը էլ Հէօսնի փայտի պահեստներէն մէկուն մէջ հրդեհ ծագեցաւ, որը կը պատկանէր Մուհամմէտ Ալի Տէրվիշին։

Իսկոյն հրշէջները հասան եւ կրցան մարել կրակը, առանց մեծ վնասներ պատճառելու։

Մօտաւորապէս 200 Օսմանեան ոսկի կը հաշուի ընդհանուր գումարը։

Եթէ ժամանակին չի մարէր հրդեհը, հազարաւոր ոսկիներու պիտի հասնէր վնասը։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
19 ԱՊՐԻԼ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	492
Անգլիկն. »	480
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Պանք Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	650
Յունական Տրախմի 100	115
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	29
Գրեգի Ֆօնս. Ա. Ֆք.	538
» » Բ. »	286
» » Գ. »	277

Մեծաւորեան եղբարք Րիւ Ֆօշ Թէլէֆօն՝ 5-19

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Շիքակօ— Քօլոմպիայի համալսարանին տնօրէն Պ. Պաթլէր խօսելով ճառ մը որով յայտարարեց թէ պատերազմի պարտուց ջնջումը կամ զեղչումը հարկաւոր է համաշխարհային տնտեսական հաւասարակշռութիւնը վերահաստատելու համար։

208

«Թոյլ տւէք, եղբայրներ', յուսալու որ, Մակեդոնիայի ազատութիւնը կատարեալ է, որ նա միանգամ ընդմիշտ ազատւած է տաճկական ծանր լծի տակից եւ այսուհետեւ կապրի ազատ և երջանիկ կեանքի քաղցր հրապոյրներով։ Բայց թոյլ տւէք յուսալու որ նա իւր երջանկութեան մէջ չի մոռանայ դեռեւս դժբախտ քրոջը՝ Տաճկա-Հայաստանին եւ հարկաւոր դէպքում օգնութեան ձեռք կը կարկառէ նրան՝ տաճկական լծի տակից ազատւելու համար։

— Կեցցէ՛ ազատ Մակեդոնիան։

— Թող փայլի խաչը, թող կորչի կիսալուսինը, թող կորչի Տաճկաստանը»։

Երբ հռետորը վերջացրեց իւր ճառը, բոլորն էլ խոր զգացւած՝ իրանց գոհութիւնն արտայայտեցին, աշխերանց եւ տղերանց երգեցիկ խումբը երգեց մի քանի հայկական երգեր, որոնք առանձին բաւականութիւն պատճառեցին մեզ բոլորիս, որովհետեւ երգւում էին արտասովոր տրամադրութեան տակ եւ արտասովոր պարագաներում։

Դուրս ելանք եկեղեցուց։ Բակում ամբողջ վաշտը կարգով շարւեց։ Ինկա եւ հայր-սուրբը պատարագչի զգեստով եւ կանգնեց վաշտի առաջ, սաղմոսերգարանի սանդուղքների մօտ։ Ամեն ազգերից բաղկացած անհամար բազմութիւնը լցրել էր մօտակայ փողոցները, լուսամուտները, պատշգամբները։ Բոլորն էլ սրտատրոփ սպասում էին տեսնելու թէ ինչով կը վերջանայ այդ հայկական տօնը։

Երբ ամենքը լռեցին, փոխ-գնդապետ Գրատոգերովէ դառնալով զինւորներին եւ ժողովրդին՝ բարձր ձայնով հետեւեալ խօսքերն արտասանեց.

«Այսօր, ձեր ամենամեծ տօնի օրը, ես այստեղ կը բաժանեմ «Քաջութեան խաչեր»։

52 205

Քաղաքի սահմանագծի վրայ խուռն բազմութիւն էր սպասում է մեզ մի նուագախմբով, որը կազմել էին Ռոտոսթօի հայերը և համբրկներ էին տալիս կամ գնում էին խնջոյքներում և հարսանիքներում։

Վաշտը մօտենալուն պէս նուագախումբը հնչեցրեց պոլկարական հիմնը՝ «Շումի Մարիցա», որը հասարակութեան կողմից ընդունեց որոտընդոստ ուռաներով և ծափահարութիւններով։

Հիմից անմիջապէս յետոյ երաժշտախումբը նւագեց «Մեր Հայրենիք» մարշը, որի միջոցին փողոցում երկշար կանգնած և երկար, գեղեցիկ մազերը ուսներին փռած մօտ քսան սպիտակազգեստ փոքրիկ աղջիկներ մօտեցան և ծաղկեփնջեր մատուցին Գրատոգերովին։ Անդրանիկին, շտաբի անդամներին, Գարեգինին և ծաղիկներով զարդարեցին զինւորների կրծքերն ու դրօշակը։

Փողովուրդը ծափահարում ուռա էր կանչում անդադար, լուսամուտներից և պատշգամբներից տիկիններ և օրիորդներ ծաղիկներ և անուշահոտ հեղուկներ էին թափում ներքեւով անցնող սպաների և վաշտի վրայ։

Զնայած վատ եղանակին, ամբողջ հայ գաղութը հաւաքւել կիտւել էր փողոցների մէջ քաղաքի մի ծայրից մինչեւ մայր եկեղեցին, ուր ինչպէս որոշւած էր, ուղղակի պէտք է դիմէինք՝ Ս. Պատարագին ներկայ գտնւելու։ Կեցցեների, ուռաների, ծափահարութիւնների, ծաղիկների և անուշահոտ հեղուկների անձրեւի տակ, երաժշտութեան անընդհատ նւագածութիւնով մենք մի կերպ վերջապէս հասանք մայր եկեղեցու ընդարձակ գաւիթը, միշտ առաջնորդ ունենալով հրեշտականման սպիտակազգեստ աղջիկներին, այդ գեղեցիկ և անմեղ քերովբէներին։ Գաւիթը լիքն էր անա-

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ

ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենաշքեղագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, թոքերու, ստամոքսի, աղիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախտութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հաւեքե փողոց՝ թիւ 8

ՏԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ "ԼԻՒՔՍ" ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէզիրկանի տապկագործատունս փոխադրած եմ՝ պէյլէրպէյի էնէրին եւ Նէճիպ Աֆենտիլ Մելէք փողոց, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւքրի Ապուրէգիսի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծաքանակ՝ տապիկ, բիժամայ, ռոպ տը շամպր, ֆաւփուտի եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Ստացած եմ մեծ մթերք մը ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մետաքս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ են գտնուին զանազան չափերու վրայ տապիկ եւ բիժամայ, որոնք կը վաճառուին մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ:

Մեր սկզբունքն է նեղապահութիւն եւ աժան վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք արտասահմանէն (Իրաք, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սուրիոյ բոլոր շրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի զետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մոթոր եւ տինամոներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակին կից Պուրճ. B. P. 491

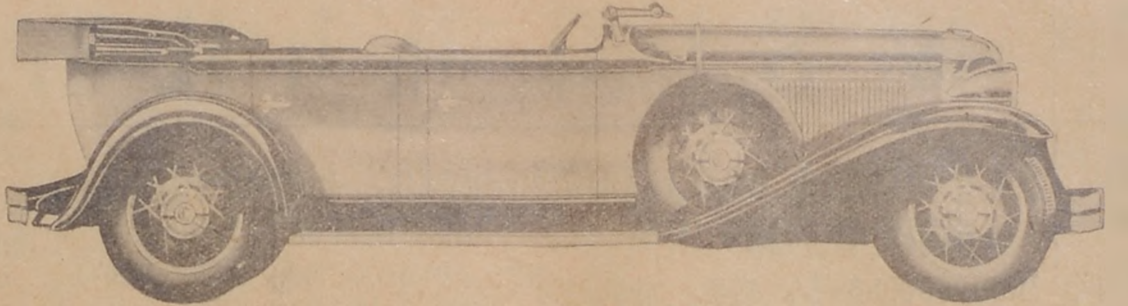

ԳՐԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ ինքնաշարժներն որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՅ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժներու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՅՍԼԵՐ օթոներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուններուն մէջ:

Լիբանանի, Սուրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սուրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱՃԸՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին ետեւ:

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները միշտ ամենայար, ամենագեղեցիկն, ամենամաքուր ու ամենադիմացկուններն են.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ՎԷՐՎԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՅ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6 իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի ռաբօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՄԱՐՈՒՓ փողոց, Տօքթ. Եօղղաթեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ յարկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28

Տոկուն շինուած
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ԶԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ափոլլօ ֆօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորթաբլ եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի, անմրցելի որակ եւ առատութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

206

գին բազմութիւնով, որը պատկառանքով ճանապարհ բացեց իշխանուհիների և վաշտի առաջ և ագահ հայեացքներով ուղեկցեց մինչև եկեղեցու ներսը: Այստեղ առանձին տեղ էր պատրաստուած փոխ-գնդապետ Պրոտոգերովի, Անդրանիկի և բրիգադայի բժշկի համար, ձախ կողմում սեղանի մօտ դրուած էին բազկաթոռներ: Վաշտը տեղաւորուեց աջ կողմում, իսկ դրօշակները դրուեցին սեղանի առաջ: Պատարագիչն ինքը հայր-սուրբն էր, որ մեծ դժուարութեամբ էր կարողանում առաջ տանել իւր գործը, որովհետեւ ժողովրդի անհագին, հոծ բազմութիւնը ուշքն ու միտքը վաշտի վրայ էր դարձրած, չէր կարողանում հարկաւոր խաղաղութիւնը, լռութիւնը և լրջութիւնը պահպանել և ըստ երեւոյթին քիչ էր տրամադիր հետեւելու ժամասացութեանը:

Վերջապէս ջուրը օրհնեց և եկեղեցական արարողութիւնը վերջացաւ: Մինչդեռ պատարագիչը պատրաստւում էր սեղանից իջնելու, պոդ-պորուչիկ Գարեգինը թոյլատուութիւն խնդրեց փոխ-գնդապետից և արտասանեց մի ոգեւորիչ, կրակոտ և զգացմունքով լի ճառ նախ հայերէն և ապա բուլղարերէն:

«Բուլղար և Մակեդոնացի՛ եղբայրներ, երբ մտիկ անցեալում կարդում և լսում էի Մակեդոնիայում տեղի ունեցող մասսայական ջարդերի, քրիստոնէական բնակչութեան և ամբողջ գիւղերի մասսայական սիստեմատիկ կոտորածների և ոչնչացման մասին, երբ կարդում և լսում էի քրիստոնէական ինտելլիգենցայի դէմ մղուող վայրագ հալածանքների, մակեդոնացի տարրի ամենատարրական իրաւունքների խախտման մասին դպրոցական և դատաստանական շրջաններում, երբ կարդում եւ լսում էի այդ դժբախտ և բազմաչարչար ժողովրդի պաշտպանների և բարեկամների մասսա-

207

յական աքսորների մասին, նա, իմ սարկացած և դժբախտ հայրենիքի՝ Տաճկա-Հայաստանի ողբերգական քոյրը՝ Մակեդոնիան, իմ կրակոտ երեւակայութեան մէջ պատկերանում էր որպէս Գողգոթա, որի բարձրութեան վրայ խաչւում էր Քրիստոս-ժողովուրդը, Մակեդոնական ժողովուրդը:

«Նա պատկերանում էր իմ երեւակայութեան մէջ առանց արեգակի եւ առանց գարնան մի երկիր, արեան եւ արցունքի մի հովիտ, սգով պատած մի վայր, որը խորհրդաւոր կերպով մղմղում է, թէ այնտեղ ժողովուրդն է տառապում եւ կռւում արիւնռուշտ սուլթանների ծանր լծի դէմ:

«Եւ այդ սուրբ պատկերը— խաչուած ժողովուրդը — ինձ դէպի իրան էր քաշում, ինձ գրաւում էր: Իմ հոգին ձգտում էր դէպի նրան, դէպի այդ ողբերգական ճակատագիր ունեցող ժողովուրդը:

«Այո՛, Մակեդոնացի՛ եղբայրներ, այդ ողբերգական օրերին, կռւի այդ սպասումի ժամանակ եւ, ինչպէս եւ հայ ժողովուրդը, որ սիրում ենք Մակեդոնիան, նրա տանջանքները եւ նրա ապագայ ազատութիւնը,— մենք ձեզ հետ էինք մեր մտքերով, մենք ձեզ հետ էինք մեր զգացմունքներով:

«Մենք եղբայրներ էինք մեր դժբախտութիւններով եւ մեր ցանկութիւններով:

«Մեր ժողովուրդները եղբայրացան տաճկական կախաղանների վրայ եւ տաճկական բանտերում, եղբայրացան Էտիրնէի կախաղանների վրայ: Յիշեցէ՛ք Մերջանովին եւ Պետօին:

«Խաղաղ թէ հալածական, մենք միշտ եղել ենք ձեզ հետ, մենք ձեզ հետ ենք եւ այժմ, կռւի դաշտում. մենք կը մնանք ձեզ հետ նաեւ ձեր հայրենիքի բախտաւորութեան և ազատութեան ժամանակ:

ՕԺՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔՈՒԶԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն: Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սամօլ Օքէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Առանց պայմանագրութեան

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝ վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B,P. 821, Beyrouth